

I. Сахно

**ВОКАЛЬНА МАНЕРА ВИКОНАННЯ ЧЕЗАРЕ С'ЄПІ
ЯК ПРИКЛАД ІДЕАЛЬНОЇ БАСОВОЇ ШКОЛИ**

I. Sakhno

CESARE SIEPI'S VOCAL STYLE AS AN EXAMPLE OF THE IDEAL BASS SCHOOL

Проблема формування ідеальної басової вокальної школи посідає одне з ключових місць у сучасній вокально-педагогічній науці. Дослідники та практикуючі співаки та педагоги одноставно визнають, що опора на видатні виконавські зразки є невіддільною умовою професійної підготовки співаків. Однією з найбільш авторитетних постатей світової оперної сцени ХХ ст. є італійський бас Чезаре С'єпі (Cesare Siepi, 1923–2010), чия творчість стала еталоном вокальної майстерності та культури стилю. Його виконавська манера відрізняється поєднанням природної вокальної краси, бездоганної технічної витриманості та художнього інтелекту, що дозволяє розглядати його як модель ідеальної басової школи.

Голос Чезаре С'єпі за міжнародною класифікацією належить до типу *basso cantante* — співучого баса, іноді позначається як *lyric bass*. Бархатиста глибина нижнього регістру при повній свободі й природності звукоутворення, яскрава середина, з багатством обертонів і стабільністю звуку, гнучкість і виразність верхнього регістру без втрати тембрового ядра, виняткова єдність регістрів (відсутність «стиків» і різких переходів між регістрами) та робочий діапазон в дві з половиною октави (до великої — фа-діз першої) свідчить про високий рівень вокальної техніки цього співака.

Однією з ключових ознак виконавської манери С'єпі є зразкова дихальна дисципліна. Економне витрачання дихання в довгих музичних фразах дозволяє співаку застосувати принцип звукового контролю, при якому якість звуку не залежить від динаміки й теситури. Виконавець філігранно керує динамікою і формує *legato* високої вокальної культури, що є ключовою характеристикою італійської школи.

Італійська школа співу традиційно приділяє першорядну увагу зв'язку слова і музики, тобто єдності вокальної лінії і дикції. Чезаре С'єпі демонструє зразкову артикуляційну чистоту, зберігаючи ясність і природність кожної голосної та приголосної. Його відоме грасуюче «р» дає наочний приклад не тільки формування приголосних у незвичних ментально-анатомічних умовах, а й глибинного, заднегортанного утворення голосних в академічно-вокальному їх розумінні. Впізнавана з перших звуків півучість мови Чезаре С'єпі (*parlato in canto*) особливо помітна в сухих (*secco*) речитативах в операх Моцарта — помірний акцент на приголосних, що не порушує *legato*, звучні та співучі сонорні приголосні.

У партіях Моцарта та Верді особливо проявляється здатність Ч. С'єпі поєднувати музичну лінію з риторичною виразністю тексту, що робить його трактування еталонними в стилістичному відношенні.

Фразування Чезаре С'єпі проникнуте високою музичною логікою і спирається на аналіз драматургічного контексту твору, виразне динамічне моделювання фрази, використання темброво-образних фарб.

Інтерпретації Чезаре С'єпі партій: Дон Жуана, Фігаро, Зорастро (Моцарт), Філіпа, Прочиди (Верді), Бориса Годунова (Мусоргський), Барона (Рахманінов) є зразками психологічно поглибленого виконання, у якому поєднується вокальна свобода і рідкісна сценічна харизма.

Попри приналежність до італійської традиції, Чезаре С'єпі володів дивовижною стильовою адаптивністю. В його виконанні італійський (Верді, Доніцетті, Россіні, Белліні, Бойто), німецький репертуар (Моцарт, Вагнер, Шуман) та французька класика (Гуно) є переконливими зразками академічно-вокального комплексу. Вокальна манера Чезаре С'єпі залишається незмінно високою незалежно від мови, музичного стилю та драматургії. Творчість Чезаре С'єпі представляє величезну цінність для вокальної педагогіки та демонструє симетрію техніки і художньої майстерності, а також служить зразком для формування басового репертуару.

Численні аудіо- та відеозаписи Чезаре С'єпі, що є в доступі, наочно демонструють, як починаючим, так і досвідченим вокалістам, свободу й повноту звукоутворення, чистої інтонації, цілісного фразування і сценічної культури. Співак по праву вважається одним із найвидатніших басів ХХ століття й єталоном ідеальної басової школи. Його вокальна техніка, тембральна краса, неперевершена культура звуку й глибина інтерпретацій роблять його творчість незмінним орієнтиром для виконавців і педагогів. Вивчення його манери є не тільки художньо значущим, але й методологічно корисним для формування професійної академічної басової школи.

Ж. Німенська

СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА ПІСНЯ В ПІДГОТОВЦІ АКТОРА МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ

Zh. Nimenska

CONTEMPORARY UKRAINIAN SONG IN PREPARING AN ACTOR OF MUSIC THEATRE

У сучасному художньому дискурсі пісня дедалі частіше виходить за межі традиційного жанрового визначення, набуваючи статусу інтонаційного феномена комунікації між особистістю та світом. Для актора музичного театру вона постає не як зовнішній елемент вокальної техніки, а як психофізичний інструмент самопізнання, засіб внутрішнього звучання і форма акту присутності на сцені. Через спів актор долучається до глибинних шарів власної емоційної реальності, осгає звучання як процес мислення, відчуває матеріальність голосу як енергію, що формує простір сценічного існування.

У цьому контексті сучасна українська пісня має особливу педагогічну й естетичну вагу. Вона поєднує народнопісенну інтонаційність, милозвучність української мови та ментальну кантиленність як вияв національного типу емоційності. На відміну від оперної традиції з її умовно-стилізованим типом вокального висловлювання, українська пісня апелює до природності, щирості та інтонаційної достовірності. Її художня логіка ґрунтується не на демонстрації вокальної техніки, а на звуковій правді переживання, де кожен тембр, динамічний відтінок чи дихальна пауза стають продовженням психоемоційного жесту.

З педагогічного погляду робота з українською піснею є важливим чинником формування інтонаційної автентичності студента. Виконання рідною мовою активізує природні дихально-артикуляційні рефлексії, знімає зайву вокальну напругу, стимулює розвиток кантилени й тембрової пластичності. Поступово